

Марковська О. А.

студент магістратури спеціальності «Прикладна лінгвістика», Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), elenamarkovskaya146@gmail.com

ЗАСТОСУВАННЯ ВІДЕО ЯК ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАСОБУ НАВЧАННЯ ПРИ САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ ЯКІ ВИВЧАЮТЬ АНГЛІЙСЬКУ МОВУ

У статті проаналізована ефективність використання інформаційних технологій, вплив нових педагогічних технологій на організацію навчання та аспекти використання інформаційних форм навчання. Це підтверджує можливість продуктивного використання відеоматеріалів в освітньому процесі, яка з'явилася завдяки розвитку нових інформаційно-комп'ютерних технологій, розкриває нові можливості в навчанні, що дозволяє перейти на якісно новий рівень у викладанні іноземних мов.

Ключові слова: *інформаційно-освітні технології, відеоматеріал, методичні засади, самостійна підготовка.*

Постановка проблеми. У сучасному світі кожному кваліфікованому спеціалісту необхідні знання іноземної мови. Застосування нових інформаційних технологій при навчанні різних дисциплін, в тому числі й іноземної мови, знаходить все більшого поширення в наші дні, мається на увазі не тільки використання нових технічних засобів навчання, а й впровадження нових форм і методів викладання, новий підхід до процесу навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На даний момент розвитку методики викладання англійської мови багато говориться про використання в процесі навчання таких технічних засобів, як всесвітня мережа Інтернет і його ресурси: веб-сайти, електронна пошта та електронні енциклопедії, телекомунікаційні проекти, блоги, відео-конференції, форуми і багато іншого.

Використання інформаційних технологій передбачає наявність таких аспектів, а саме:

- педагогічний аспект – охоплює питання, пов'язані з створенням носіїв навчальної інформації відповідно до дидактичних вимог навчального процесу і розробки методики їх застосування;

- технічний аспект охоплює питання, які стосуються створення необхідної для використання носіїв навчальної інформації апаратури, яка б задовольняла педагогічним і технічним вимогам» [4].

Технічні пристрої, які забезпечують передусім подання навчальної інформації, контроль знань, формування практичних умінь і навичок. До них належать засоби динамічної й статичної проекції світлових і звукових зображень дійсності.

Роль використання інформаційних засобів на занятті з англійської мови є вагомою, адже саме ці засоби не лише допомагають сприймати студентів навчальний матеріал, а певним чином, обробляти інформацію і приймати рішення, можуть запам'ятовувати необхідні дані, відтворювати рухомі зображення, контролювати роботу таких технічних засобів навчання, як синтезатори мови, відеомагнітофони, магнітофони.

Метою дослідження є аналіз ефективності використання інформаційних технологій, зокрема відео матеріалів, вплив нових педагогічних технологій на організацію навчання та аспекти використання інформаційних форм навчання при самостійній роботі студентів до занять з англійської мови.

На сьогодні в умовах сучасного розвитку освітнього процесу у вищих навчальних закладах набуває вагомого значення індивідуальний підхід викладача до студента під час вивчення дисципліни. При цьому враховується такий фактор як диференційний підхід – врахування індивідуальних особливостей під час навчання кожного, хто бере участь у навчальному процесі. Тут мається на увазі, що викладач використовує прийоми, методи та форми педагогічного впливу до індивідуальних особистостей, щоб забезпечити визначений заздалегідь рівень його розвитку. Індивідуальний підхід створює

великі можливості для розвитку пізнавальних сил, активності, схильностей і обдарувань кожного студента [2].

Такий підхід став актуальним тому, що на сьогодні в більшості закладах ВНЗ відношення викладачів в аспекті вивчення дисциплін до студента як до об'єкта, а не суб'єкта навчання призвів до його відчуження від процесу навчання. Внаслідок чого навчання втратило для нього свій первісний зміст. Також відчуженим від загального процесу навчання виявився і викладач у вузі, позбавлений можливості самостійно ставити мету, вибирати засоби і методи своєї діяльності й перестав орієнтуватися на особистість свого підопічного, його здатності, можливості та інтереси.

Освіта, орієнтована на розвиток особливостей, здібностей, індивідуальності особистості студента здійснюється тільки в ході рівноправного партнерства спільної розвиваючої діяльності, взаємодії між викладачем та студентами. В основі стратегії співробітництва лежать ідеї стимулювання і спрямування пізнавальних і життєвих інтересів студентів.

Завдання інформаційних засобів в освітньому процесі [4]:

- вдосконалення механізмів управління системою освіти на основі використання автоматизованих банків даних науково-педагогічної інформації, інформаційно-методичних матеріалів, а також комунікаційних мереж;

- вдосконалення методології та стратегії відбору змісту, методів і організаційних форм навчання, що відповідають завданням розвитку особистості студента в сучасних умовах інформатизації суспільства;

- створення методичних систем навчання, орієнтованих на розвиток інтелектуального потенціалу студентів, на формування умінь самостійно здобувати знання, здійснювати інформаційно-навчальну, експериментально-дослідницьку діяльність, різноманітні види самостійної діяльності по обробці інформації;

- створення і використання комп'ютерних тестувальних, діагностуючих контролюючих та оцінювальних систем.

Сутність інформаційно-освітніх технологій розкривається через уточнення понять: інформація, інформатизація суспільства, інформатизація освіти, технологія, освітні технології, інформаційні технології.

Застосування інформаційних технологій на заняттях англійської мови значно підвищує інтенсивність навчального процесу: засвоюється набагато більша кількість матеріалу, ніж це робилося за одне і те ж час в умовах традиційного навчання. Крім того, матеріал при використанні, зокрема, комп'ютера засвоюється міцніше. Комп'ютер забезпечує і всебічний (поточний, рубіжний, підсумковий) контроль навчального процесу. Контроль є невід'ємною частиною навчального процесу і виконує функцію зворотного зв'язку між студентом і викладачем, а також дозволяє значно заощадити навчальний час, так як здійснюється одночасна перевірка знань всіх студентів. Це дає можливість викладачеві приділити більше уваги творчим аспектам роботи зі студентами [6].

Необхідно відзначити, що засоби інформаційних технологій допомагають подолати такий негативний психологічний фактор, як «страх відповіді». Під час традиційних аудиторних занять різні фактори (дефекти вимови, страх припуститися помилки, невміння вголос формулювати свої думки) не дозволяють багатьом студентам показати свої реальні знання. Залишаючись же «наодинці» з дисплеєм, студент, як правило, не відчуває скутості і намагається проявити максимум своїх знань [5].

Відео на занятті представляє мову в живому контексті. Воно пов'язує заняття з реальним світом і показує мову в дії. Застосування відео є дуже ефективним при формуванні комунікативної культури студентів, тому що відеоматеріали не тільки представляють студентам живу мову її носіїв, але й занурюють їх у ситуацію, в якій вони знайомляться з мовою міміки й жестів, стилем взаємовідношень людей з реаліями країни, мова якої вивчається. Відеоматеріали дозволяють, крім завдань на розуміння, давати студентам завдання на трактування міміки й жестів, на розпізнавання стилю взаємин і т. ін. з тим, щоб у реальній ситуації студенти не робили грубих помилок під час спілкування з представниками країни, мова якої вивчається [3].

Ефективність відео уроку залежить від того, як студенти поставляться до перегляду відеофільму. Для цього пропонуються спеціальні прийоми роботи з відеоматеріалом, а саме [1]:

- перегляд відео без звуку: студенти і викладач обговорюють, що вони бачать, і припускають, що дійові особи говорять насправді. Як тільки всі припущення зроблені, студенти переглядають відео ще раз;

- прослуховування відео без зображення: це змінює попередню процедуру на прямо протилежну. Поки студенти прослуховують відеоматеріал, вони намагаються судити про те, де знаходяться дійові особи, як вони виглядають, що відбувається тощо. Як тільки всі припущення зроблені, студенти прослуховують знову, але вже з відеорядом;

- режим «стоп-кадр»: викладач ставить відео на паузу і просить студентів припустити, що станеться далі;

- розподіл групи на дві підгрупи: перша підгрупа сидить обличчям до екрану, друга підгрупа – спиною до нього. Перша підгрупа описує другій підгрупі, що відбувається на екрані.

Переваги використання відеозасобів під час вивчення англійської мови, а саме [3]:

- зорове сприйняття зразків ділової поведінки та ділового спілкування іноземних партнерів природно спонукає студентів до розуміння суттєвих особливостей цього спілкування;

- аналіз суттєвих особливостей ділового середовища іноземних партнерів (обладнання офісу, особливості ділового одягу співробітників тощо) впливає на потреби студентів у засвоєнні певного навчального матеріалу.

Ефективність використання відео при навчанні мови залежить не тільки від точного визначення його місця в системі навчання, а й від того, наскільки раціонально організована структура відео-заняття, як погоджені навчальні можливості відео із завданнями навчання [2].

Таким чином, екранна інформація впливає на студентів не як свідчення про явище, процес, подію, а як безпосереднє відображення цього явища, процесу, події, яке створює психологічну атмосферу співучасті з тим, що

відбувається на екрані. Також технічні можливості відео (зупинка, повторення сцен, кадрів) обумовлюють необхідність його застосування у формуванні інтеркультурологічної компетенції. Проте, при всіх можливостях відеозапису, центральною фігурою на занятті залишається викладач, який повинен організувати активне сприйняття фільму чи його фрагмента і наступну комунікативну діяльність студентів [5].

Завдяки чіткій організації навчального процесу, раціональному чергуванню різних видів діяльності під час навчання, а також створенню позитивної мотивації і повного залучення студентів до активної діяльності можна досягти їх стійкої працездатності.

На сьогодні досить відомі та використовувані викладачами такі різновиди інформаційних засобів навчання як графопроєктор; відеопрезентер документ-камера; мультимедійний проєктор; інтерактивна дошка; цифровий фотоапарат; цифрова відеокамера; Web-камера; DVD-програвач і рекордер; відеомагнітофон; телевізор; автоматизована система тестування; персональний комп'ютер.

У процесі заняття важлива не інформаційна технологія сама собою, а те, наскільки її використання реалізує досягнення освітніх цілей, тому на сьогодні освіта має провідне завдання – навчитися оптимально застосовувати новітні засоби навчання. Їх використання в навчальному процесі допомагає викладачу зробити заняття динамічним, цільовим, насиченим, яскравим, таким, що надовго запам'ятається. Тому можуть виникнути різні проблеми як при підготовці до занять із використанням новітніх засобів, так і під час їх проведення [6]:

- відсутність комп'ютера в домашньому користуванні деяких студентів і викладачів; небагато часу відведено для занять у комп'ютерних аудиторіях;
- у викладачів недостатньо часу для підготовки до кожного заняття, на якому використовуються комп'ютери;
- недостатня комп'ютерна грамотність викладача;
- у робочому графіку викладачів не відведено час для дослідження можливостей мережі Інтернет;

- без досвіду важко інтегрувати комп'ютер до структури заняття;
- використовуючи новітні засоби, не вистачає часу на інші форми роботи на занятті;
- існує ймовірність, що, захопившись застосуванням ІКТ на заняттях, викладач перейде від розвивального практичного навчання до наочно-ілюстративних методів.

Висновки. З'ясовано ефективність використання інформаційних технологій, зокрема відео матеріалів, вплив нових педагогічних технологій на організацію навчання та аспекти використання інформаційних форм навчання. Використання інформаційних технологій передбачає особливого підходу до використання інформаційних технологій на заняттях, має бути заздалегідь складений план та етапи проведення.

Виокремлено певну класифікацію інформаційних засобів навчання, які викладач може використовувати у своїй педагогічній діяльності з метою удосконалення ведення заняття, а отже, матеріал для сприйняття буде сприйматися студентами краще, що вплине на рівень їх знань.

Доведено, що заняття з використанням відео дуже добре привертають увагу студента, розвивають багато аспектів мовної діяльності, а також дають можливості творчого прояву особистості.

Література

1. **Андрущенко, В.** Інформаційні технології в системі інноваційної освіти / В. Андрущенко, А. Олійник // Вища освіта України. – 2008. – № 3 (30). – С. 5–15.
2. **Биков, В. Ю.** Сучасні завдання інформатизації освіти / В. Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – № 1 (15). – Режим доступу: http://ito.vspu.net/ENK/Inf_Syspilstvo/sam_rob/1Sam_rob_/%D0%A1_3/%D0%A1_3_2/%D0%A1%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%96_%D0%B7%D0%B0%D0%B2%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf. – Назва з екрану.

3. **Верисокін, Ю. І.** Відео фільм як засіб підвищення мотивації учнів / Ю. І. Верисокін // Іноземна мова в школі. – 2003. – № 5–6. – С. 31–34.
4. **Волкова, Н. П.** Педагогіка / Н. П. Волкова. – К. : Академія, 2001. – № 5–6. – С. 31–34.
5. **Гринюк, Г. А.** Сучасні технології навчання іншомовного спілкування / Г. А. Гринюк, О. Б. Метьюлкіна, С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 1997. – 37 с.
6. **Ясинська, С.** Досвід використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання / С. Ясинська, М. Саєнсу // Вища школа. – 2011. – № 5–6. – С. 27–32.
7. Lonergan, J. Video in Language Teaching / J. Lonergan. – Cambridge : Cambridge University Press, 1984. – 201 p.

References

1. Andrushchenko V. Informatsiini tehnologii v systemi innovatsiinoi osvity [Information technologies in the system of innovative education]. 2008, no. 3 (30), pp. 5-15.
2. Bykov V. Yu. Suchasni zavdannia informatyzatsii osvity [Modern problems of informatization of education]. Available at: URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em15/emg.html>. (Accessed 21 September 2017).
3. Grinyuk G.A., Met'olkina O. B., Nikolayeva S. Yu. Suchasni tehnologii navchannia inshomovnogo spilkuvannia [Modern technologies of teaching foreign language communication]. Kyiv, Lentiv Publ., 1997. 37 p.
4. Veryoskin Yu. I. Video film yak zasib pidvyshchennia motyvatsii uchniv [Video film as a means to enhance student motivation]. 2003, no. 5-6, pp. 31-34.
5. Volkova N. P. Pedagogika [Pedagogics]. 2001, no. 5-6, pp. 31-34.
6. Yasinskaya S. Dosvid vykorystannia informatsiino-komunikatsiinyh tehnologii navchannia [Experience in the use of information and communication technology training]. 2011, no. 5, pp. 27-32.
7. Lonergan J. Video in Language Teaching. Cambridge, Cambridge University Press, 1984, p. 201.

Markovska O. A., undergraduate of the specialty «Applied Linguistics», Educational and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), elenamarkovskaya146@gmail.com

Application of video as an information teaching tool for independent work of students to English classes

The effectiveness of using information technology is analyzed along with the impact of new educational technologies on the organization of learning and the aspects of information learning forms are given in the article. This confirms the opportunity of effective application of video materials in the educational process, which arose due to the development of advanced computer information technologies. It allows reaching a whole new level in teaching foreign languages.

Keywords: education information technology, video materials, methodological foundations, independent work.

Марковская Е. А., студент магистратуры специальности «Прикладная лингвистика», Учебно-научный гуманитарный институт Национального университета кораблестроения имени адмирала Макарова (Украина, Николаев), elenamarkovskaya146@gmail.com

Применение видео как информационного средства обучения при самостоятельной работе студентов изучающих английский язык

В статье проанализирована эффективность использования информационных технологий, влияние новых педагогических технологий на организацию обучения и аспекты использования информационных форм обучения. Это подтверждает возможность продуктивного использования видеоматериалов в образовательном процессе, которая появилась благодаря развитию новых информационно-компьютерных технологий, раскрывает новые возможности в обучении, что позволяет перейти на качественно новый уровень в преподавании иностранных языков.

Ключевые слова: информационно-образовательные технологии, видеоматериал, методические основы, самостоятельная подготовка.

